

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
języka polskiego w klasach VI-VII
szkoły podstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

SCENARIUSZ

Autor: Katarzyna Włodkowska

nauczyciel doradca metodyczny w zakresie j. polskiego

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:

uczniów klasy 6 i 7 szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:

nauczycieli języka polskiego

KONCEPCJA PAKIETU:

Edukacja zdalna na tym etapie edukacyjnym opiera się w dużej mierze na umiejętnościach informatycznych uczniów, na zdolności do wyszukiwania i przetwarzania wartościowych informacji znalezionych w Internecie. Zadanie nauczyciela polega na tym, aby te umiejętności wykorzystać i zainspirować uczniów do twórczego i kreatywnego wykorzystania zdobytej wiedzy.

Scenariusz ma charakter interdyscyplinarny. Zawiera temat lekcji, treści nauczania zawarte w podstawie programowej z uwzględnieniem różnych przedmiotów. Koncepcja scenariusza odnosi się do strategii nauczania wyprzedzającego, które ma na celu aktywne organizowanie i przyswajanie wiadomości przed lekcją w procesie samodzielnego zbierania informacji.

TEMAT:

Rzut okiem na świat – interdyscyplinarne aspekty nauki.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- „rozwijanie zainteresowań i zdolności poznawczych;
- rozwijanie kreatywności i proinnowacyjności;
- kształcenie umiejętności praktycznego wykorzystania posiadanej wiedzy z różnych dyscyplin;
- dostrzeganie związków i zależności pomiędzy różnymi dziedzinami nauki (literaturą, fizyką, językiem angielskim, sztuką, wiedzą o języku);
- umiejętność budowania prostego modelu fizycznego;
- umiejętność budowania wniosków na bazie obserwacji;
- rozwijanie kreatywności;

- wyrabianie nawyku poszerzania wiedzy, korzystania z materiałów źródłowych i bezpiecznego eksperymentowania;
- posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych, w tym tekstów popularnonaukowych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- opisuje przebieg doświadczenia lub pokazu; wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania oraz wskazuje rolę użytych przyrządów; (F)
- przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń; (F)
- analizuje bieg promieni wychodzących z punktu w różnych kierunkach, a następnie odbitych od zwierciadła płaskiego i od zwierciadeł sferycznych; (F)
- opisuje jakościowo zjawisko załamania światła na granicy dwóch ośrodków różniących się prędkością rozchodzenia się światła; wskazuje kierunek załamania; (F)
- określa problem badawczy, formułuje hipotezy, planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczeń; (B)
- analizuje wyniki i formułuje wnioski;
- rozpoznaje elementy budowy oka (na modelu, rysunku, według opisu itd.) oraz przedstawia ich funkcje w powstawaniu obrazu, dokonuje obserwacji wykazującej obecność tarczy nerwu wzrokowego; (B)
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie;(J. POL.)
- redaguje notatki; (J. POL)
- wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach; (J. POL.)

- tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne: opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska; (J. ANG)
- przekazuje w języku obcym nowożytnym lub polskim informacje sformułowane w tym języku obcym.(J. ANG.)”¹

METODY PRACY:

- praktyczne: przeprowadzenie eksperymentu;
- podające: pogadanka;
- waloryzacyjne: metoda impresyjna;
- poszukujące: ćwiczenia;
- metoda kreatywna: burza mózgów;
- elementy *design thinking*.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do Internetu;
- platforma do komunikacji zdalnej z możliwością udostępniania ekranu (*MS Teams, Google Meet, Zoom, Livewebinar, Clickmeeting* itp.);
- *story dice* – kości opowieści załączone jako link;
- butelka lub przezroczysty balon napełniony wodą;
- kartki białego papieru, pisaki, kredki;
- grafika przedstawiająca budowę oka;
- zintegrowana platforma edukacyjna.


PRZEWIDYWANY CZAS:

90 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Nauczyciel na kilka dni przed lekcją prosi uczniów o to, aby przeprowadzili w domu prosty eksperyment z wykorzystaniem butelki, wody, kartek papieru.
Instrukcja przeprowadzenia eksperymentu:

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (DZIENNIK USTAW 2017 R. POZ. 356)

- a) Uczeń rysuje na białej kartce papieru proste wzory (koła, kwadraty, prostokąty, księżycy).
 - b) Uczeń rysuje strzałki skierowane w tym samym kierunku: 
 - c) Uczeń kładzie kartkę ze strzałkami za pustą, plastikową butelką i powoli nalewa wodę.
 - d) Uczeń obserwuje narysowane strzałki i wzory przez butelkę napełnioną wodą.
 - e) Uczeń zapisuje wnioski z przeprowadzonego eksperymentu.
2. Powitanie uczniów, sprawdzenie obecności. Po wykonaniu czynności organizacyjnych nauczyciel prosi chętnych uczniów, aby podzielili się wnioskami dotyczącymi przeprowadzonego w domu eksperymentu. Pyta uczniów o to, jak zmieniał się obraz widziany przez pryzmat butelki napełnionej wodą. (czas - 10 minut, po 1 minucie na ucznia)
 3. Nauczyciel prosi uczniów, aby obejrzeli film pt. „*Structure of human eye*” i zwrócili uwagę na budowę oka.

Instrukcja dla nauczyciela:

Nauczyciel udostępnia obraz i dźwięk ze swojego komputera, może wysłać link na czacie do uczestników spotkania lub w rzeczywistości stacjonarnej wyświetla go na rzutniku. Film jest dostępny w języku angielskim. Jeśli na lekcji jest obecny nauczyciel języka angielskiego, to po obejrzeniu filmu wyjaśnia wątpliwości, odpowiada na pytania uczniów, zachęca do odnalezienia odpowiedzi w wiarygodnych źródłach internetowych.

Link do filmu: „[Structure of human eye](#)”. [dostęp: 18.10.2021]

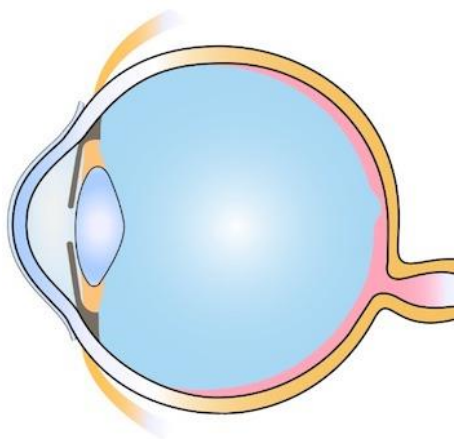
Źródło: [Khan Academy](#), Domena publiczna.

Film jest również dostępny po zeskanowaniu *QRcode*:



Legenda: kod QR z linkiem do filmu

4. Po obejrzeniu filmu (czas trwania 10.29) nauczyciel prosi uczniów, aby wskazali, z jakich części składa się oko. Wyświetla schemat budowy oka, prosząc o nazwanie jego elementów. Nauczyciel wskazuje 5 uczniów i prosi ich, aby każdy z nich nazwał jeden element budowy oka. (czas około 3 minuty)
- Obraz przedstawia schemat budowy oka. Na schemacie znajduje się tęczówka, przednia komora oka, źrenica, rogówka, soczewka, naczyniówka, nerw wzrokowy, ciało szkliste, górny i dolny mięsień gałki ocznej.



Legenda: Schemat budowy ludzkiego oka

Źródło: <https://www.khanacademy.org/science/in-in-class-11-biology-india/x9d1157914247c627:neural-control-and-coordination/x9d1157914247c627:sense-organs/e/parts-of-the-human-eye---features-and-functions> [dostęp: 18.10.2021]. Domena publiczna.

5. Nauczyciel prosi uczniów, aby odpowiedzieli na pytania znajdujące się w quizie, który jest formą podsumowania informacji zawartych w obejrzanym filmie.
- <https://view.genial.ly/615dfabc9705b30dd41b4ae0/interactive-content-stickers-quiz?fbclid=IwAR2RBuzANN18Gb7I5qAy96nkyCYi9vL7oRVtTfkcm1fueGqb03BFxrssvKU> [dostęp: 15.10.2021]
6. Nauczyciel dzieli uczniów na 4 grupy (w zdalnym nauczaniu dzieli uczniów na pokoje) i prosi o przygotowanie koncepcji wykonania oka z powszechnie dostępnych materiałów (plastelina, papier, guziki, klocki etc.). Uczniowie w grupach wymieniają się informacjami na temat posiadanych materiałów i opracowują koncepcję stworzenia prototypu.
- Nauczyciel prosi uczniów o przyniesienie niezbędnych materiałów na kolejną lekcję. Informuje, że celem zajęć będzie stworzenie prototypu oka, opisanie jego budowy i działania.

7. Nauczyciel zapisuje na tablicy/ekranie słowo OKO i zachęca uczniów do wskazania związków frazeologicznych, które dotyczą zapisanego słowa.

Przykładowe odpowiedzi uczniów:

- „ciemno choć oko wykol;
- bez zmrużenia oka (bez mrugnięcia okiem);
- coś jest widoczne gołym okiem;
- dostrzec coś kątem oka;
- mieć oko na kogoś (coś) (też: mieć kogoś /coś/ na oku);
- oceniać coś na oko;
- stanąć oko w oko;
- zerkać spod oka;
- patrzeć krzywym okiem;
- pilnować (strzec) czegoś jak oka w głowie;
- puszczać (puścić, robić, zrobić) perskie oko;
- rzucić okiem”.

Jeżeli uczniowie mają trudność ze wskazaniem związków frazeologicznych, nauczyciel wyświetla powyższe odpowiedzi na swoim ekranie i go udostępnia.

Uczniom z **SPE** w zależności od potrzeb możemy dostosować wielkość wyświetlanego materiału, czytać polecenia bądź stosować czytniki immersyjne (także online), wydłużyć, bądź skrócić czas na wykonanie ćwiczenia.

8. W kolejnym etapie uczniowie przechodzą do wyjaśniania znaczenia wskazanych związków frazeologicznych z wykorzystaniem wiedzy dostępnej w Internecie.

Praca ma charakter grupowy. (czas pracy – około 10 minut)

Nauczyciel prosi chętnych uczniów o podzielenie się efektami pracy na forum. (około 7 minut)

9. Nauczyciel wyjaśnia cel kolejnego zadania, które polega na stworzeniu krótkiego opowiadania, historii z wykorzystaniem jednego z wymienionych związków frazeologicznych oraz kości opowieści (*story cubes*).

10. Nauczyciel dzieli klasę na 4 zespoły. Przedstawiciel zespołu losuje kombinację kostek dla swojej grupy(nauczyciel może przesłać uczniom link do losowania lub wyświetlić go na rzutniku). Link do kości opowieści:

<https://davebirss.com/storydice/index.html?fbclid=IwAR18BdVDzybZUpWoDxW>

[N2RpihVfY8891q_y3k3c4XDJnblj0e7rhj4wRY6o](https://www.youtube.com/watch?v=N2RpihVfY8891q_y3k3c4XDJnblj0e7rhj4wRY6o) [dostęp: 15.10.2021]

Uczniowie mogą również pobrać aplikację *Story dice* na telefon:

Aplikację na urządzenia z systemem Android –

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.zuidsoft.storystones&hl=pl>

[dostęp: 15.10.2021]

Aplikację na urządzenia z systemem iOS – <https://apps.apple.com/pl/app/story-dice-story-telling/id1105668334?l=pl> [dostęp: 15.10.2021]

Dla dzieci ze spektrum autyzmu i zespołem Aspergera kości opowieści są dobrą zachętą do tworzenia kreatywnych historii.

11. Każda grupa zapisuje wylosowane przez siebie słowa - obrazy. Nauczyciel informuje uczniów, że ich zadanie polega na stworzeniu krótkiej historii zawierającej odniesienia do wybranego związku frazeologicznego oraz wylosowanych obrazków. Uczniowie mogą zapisać stworzoną przez siebie historię lub nagrać ją w pliku dźwiękowym. Czas pracy to około 20 minut.
12. Po zakończeniu pracy w grupach, przedstawiciele są proszeni o przedstawienie stworzonych historii. (czas około 15 minut)
13. W ramach podsumowania lekcji nauczyciel prosi uczniów o rozwiązanie interaktywnego quizu, który odnosi się do omówionych zagadnień. Link do prezentacji quizem:
<https://view.genial.ly/615dfabc9705b30dd41b4ae0/interactive-content-stickers-quiz?fbclid=IwAR2RBuzANN18Gb7I5qAy96nkyCYi9vL7oRVtTfkcm1fueGqb03BFxrssvKU> [dostęp: 15.10.2021]

Instrukcja dla nauczyciela:

Nauczyciel przesyła uczniom link do quizu za pomocą stosowanej platformy lub poprzez maila. Praca ma charakter indywidualny. (czas-około 5 minut)

14. Zadanie domowe

Dla wszystkich uczniów:

Stwórz quiz składający się z minimum 4 pytań sprawdzający wiedzę na temat budowy oka.

Dla chętnych:

Napisz lub nagraj historię, w której narratorem będzie oko.

Dla zainteresowanych zagadnieniem powstawania obrazu:

<https://zpe.gov.pl/a/oko---narzad-wzroku/DJaCYwpna> [dostęp: 15.10.2021]

Oko w perspektywie Leonarda da Vinci:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Manuskrypt_paryski_D [dostęp: 16.10.2021]

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Zajęcia miały charakter interdyscyplinarny, dlatego zamiast typowej ewaluacji możemy zapytać uczniów:

- Czego nowego się dowiedziałeś?
- Co Ciebie zaskoczyło?
- Która aktywność podobała Ci się najbardziej i dlaczego?
- Jakie nowe i ciekawe doświadczenie zdobyłeś?
- W których momentach czułeś/aś się dobrze, a w których źle?

Instrukcja: Do ewaluacji można wykorzystać tablicę *Jambord*, dostępną w Google lub *Mentimeter*, która umożliwia tworzenie anonimowych odpowiedzi w czasie rzeczywistym. Uczniowie mogą również wysłać prywatną wiadomość na czacie platformy, z której korzystają lub odpowiedzieć na kartkach i oddać je nauczycielowi.

BIBLIOGRAFIA/NETOGRAFIA:

- https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/11/przewodnik_zadania_interdyscyplinarne.pdf [dostęp: 14.10.2021];
- http://www.bc.ore.edu.pl/Content/1060/PRZYR_7_3.pdf [dostęp: 18.10.2021];
- https://doskonaleniewsieci.pl/Upload/Artykuly/zasoby_pilotazowe/5162%20Mat.%206-raport_nauczyciele_konferencja_prasowa_14_10_09.pdf [dostęp: 16.10.2021];
- <https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2017/05/fizyka.-pp-z-komentarzem.-szkola-podstawowa.pdf> [dostęp: 18.10.2021];
- <https://www.edunews.pl/nowoczesna-edukacja/ict-w-edukacji/4733-story-dice-kosci-opowiesci> [dostęp: 12.10.2021].